

Vierde jaar leergang coaching bij AOC Oost

Doorvragen

Bij AOC Oost wordt voor het vierde achtereenvolgende jaar de leergang coachend leiderschap gegeven aan docenten. Steeds meer docenten hebben de leergang gevolgd en zich bekwaamd in het coachen van leerlingen.

Op de vestiging Doetinchem van AOC Oost zitten Stephan en Joren schijnbaar ontspannen aan tafel bij docent Jos Melgers. De tweedejaars mbo'ers (medewerker buitenruimte, niveau 2) hebben een coachingsgesprek over een bestratingsopdracht buiten school. Melgers stelt de leerlingen veel open

vragen over hoe ze het hebben aangepakt, waarom zaken op een bepaalde manier gelopen zijn en hoe het gevoel er bij is. Als laatste informeert hij of ze nog wat van hem verwachten.

Voor het tweetal zijn dit soort coachingsgesprekken normaal, maar Melgers kan zich de situatie

De docenten van de vestiging Borculo houden intervisie

van een aantal jaren geleden nog goed herinneren. “Toen hadden we alleen een mentoruur waarin je vooral de lopende zaken besprak en niet het proces. Nu hebben we per week twee uur groepscoaching en twee uur individuele coaching, waardoor we de leerling veel beter stimuleren.” Volgens hem beseffen leerlingen nu beter wat ze hebben geleerd, worden ze zich bewuster van wat ze kunnen, en voelen ze zich meer eigenaar van projecten. “Wat vooral werkt is dat je een andere relatie krijgt met leerlingen. Ik ben geen kennisbron meer, maar iemand die probeert ze op weg te helpen.”

Trainers

Met die opmerking raakt Melgers de kern van de leergang coachend leiderschap die hij volgde. De cursus leert docenten om leerlingen te begeleiden het beste uit zichzelf te halen en uit te gaan van hun eigen verantwoordelijkheid. De cursus is

ontwikkeld en wordt gegeven door Stoas en Linque en voorziet duidelijk in een behoefte. “Met de invoering van het competentiegericht onderwijs en de coachingsgesprekken waren er wel uren vrijgemaakt voor coaching, maar veel docenten hadden geen idee hoe ze daar mee moesten omgaan”, zegt René Veldhoen, teamleider mbo van de vestiging Doetinchem. De eerste leergang, die drieënhalve jaar geleden startte, werd gevolgd door zo’n zestig docenten en teamleiders en gegeven door externe trainers. Inmiddels zijn er naast de externe trainers zes interne trainers actief. Samen begeleiden zij dit jaar een nieuwe groep van ruim veertig deelnemers van AOC Oost en houden ze met nog zo’n aantal intervisiegesprekken.

Woedend

Teamleider Veldhoen heeft veel geleerd van de cursus. “Neem bijvoorbeeld een docent die boos bij mij binnenkomt nadat hij woedend de deur van het klaslokaal achter zich heeft dichtgesmeten. Ik had altijd de neiging om te proberen zoiets op te lossen. Om naar zo’n klas toe te gaan en te zeggen ‘jongens, dit kan toch niet zo’. In de cursus heb ik geleerd dat ik het niet hoef op te lossen, maar dat het de verantwoordelijkheid van de docent is.” Als zich nu iets dergelijks voordoet, gaat Veldhoen met de docent om tafel. “Dan vraag ik door wat hij heeft gedaan en wat het resultaat daarvan was. Wat hij had kunnen doen en of hij bij voorbaat van plan was om kwaad te worden. Dat helpt docenten om na te denken over hun acties. Ik voer nu dus op een andere manier mijn gesprekken.”

Terugkijken

Huub te Molder, docent scheikunde en vertrouwenspersoon, volgde de cursus ook. Hij herkent de oplossende neiging van Veldhoen. “Ik denk dat docenten in het algemeen wel heel erg sterk zijn in het invullen voor een ander. Dat ze denken dat ze alwetend zijn. Ik los het wel op voor je, dat idee. De leergang heeft me bewuster gemaakt op dat vlak. Nu laat ik de leerlingen zelf met een oplossing komen en dan is het maar even stil. Het hoeft echt niet zo te zijn dat er altijd meteen een antwoord komt op een vraag. Zweet er maar even over.” Later die middag neemt Te Molder, samen met enkele collega’s die de cursus ook volgden, deel aan de intervisiegroep die op de vestiging Borculo twee keer per maand bijeenkomt. Docenten zijn niet verplicht op alle bijeenkomsten te komen, maar wel minimaal zes keer in een jaar. Daarvoor is een reden. “Door in de intervisie terug te kijken houd je het scherp”, zegt Te Molder. “Je kijkt naar hoe je zaken hebt opgepakt en of je nog bewust bezig bent met wat je hebt geleerd. Doe je dat niet, dan is de kans groot dat het versloft.”

Leervraag

De intervisie vindt plaats onder leiding van interne trainer Emilie Hofstede. Zij start met een rondje waarin iedereen vertelt hoe het met ze gaat en of ze nog een case hebben die ze graag met de groep willen bespreken. Dat blijkt bij drie mensen het geval te zijn. Zo heeft een van de docenten moeite met een klas leerlingen en blijkt hij niet in staat het gedrag daarvan te veranderen.

‘Ik ben geen kennisbron meer, maar iemand die probeert ze op weg te helpen’

Docent Te Molder, naast intern trainer Hofstede: “Doe je geen intervisie, dan is de kans groot dat het versloft”

‘De leerling wordt nu denk ik serieuzer genomen en meer in zijn waarde gelaten’

“Wat bij andere klassen werkt, werkt niet bij deze klas. Het lijkt wel een stel honden dat ruikt wanneer er iemand angst heeft.” Even later vertelt een ander dat hij min of meer toevallig ontdekte dat een van zijn leerlingen werd gepest en over de actie die hij hierop ondernam. Het voorval zette hem aan het denken. Hoe kan ik in vrije situaties waarnemen hoe pestgedrag zich ontwikkelt, vraagt hij zich af. Hofstede complimenteert de docent met het feit dat hij het probleem al heeft samengevat in een leervraag. Ook de derde docent heeft zijn case omgezet in een vraag, namelijk hoe hij ervoor kan zorgen dat leerlingen met problemen eerder bij hem komen. Gezamenlijk beslist de groep om vandaag de case van de lastige klas te behandelen.

Hofstede vraagt de docent om een specifiek moment te beschrijven. Nadat hij dat heeft gedaan proberen de anderen door het stellen van vragen te analyseren waar het probleem echt zit. Daarna formuleren alle deelnemers een advies. De docent kiest hieruit het advies dat hem het beste lijkt, waarna een plan wordt geschreven waar hij mee verder kan.

Onder de loep

Hofstede kwam vier jaar geleden vanuit de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) als docent werken op de vestiging in Borculo. “Ik was vanuit

de HAN al gewend aan competentiegericht onderwijs”, vertelt ze. “Daarom mocht ik hier ook het projectonderwijs herschrijven en meedoen aan de leergang.” Na een half jaar gaf ze zich op als co-trainer omdat ze zich verder wilde verdiepen. “Ik vond het geweldig hoe dat ging in zo’n groep en vooral de zelfreflectie van iedereen. Dat je kijkt of en waarom je oordeelt, dat je je door een collega in een lessituatie laat filmen en dat vervolgens bespreekt in de groep. Het is mooi om te zien dat er zoveel vertrouwen onderling is en dat mensen zichzelf onder de loep durven te nemen.”

Ze is blij met de resultaten van de leergang. “Ik denk dat de leerling nu serieuzer wordt genomen en meer in zijn waarde wordt gelaten. Als leerlingen nu een probleem hebben, kunnen ze daar zelf mee aan de slag. Wij bieden

ze nu de handvatten hiervoor in plaats van dat wij de problemen voor hen gaan oplossen.”

Vrijwillig

Niet elke docent zit bij voorbaat op de leerweg te wachten. Daarom geschiedt deelname vooral nog op vrijwillige basis. “Het idee daarbij is dat door de enthousiaste reacties van de docenten die de leergang wel hebben gevolgd, de andere collega’s ook aan de gang gaan”, zegt projectleider Ton van Wijck. Dat die aanpak werkt, blijkt uit het feit dat ruim tweehonderd docenten van AOC Oost inmiddels de leergang heeft gevolgd. “Het is ook niet zo dat iedereen hem hoeft te doen”, aldus Van Wijck. “Neem bijvoorbeeld alle docenten die minder dan zes jaar geleden zijn afgestudeerd aan het hbo. Die hebben toen al met coachende docenten gewerkt en zijn niet anders gewend.”

Uiteindelijk gaat het bij het coachen volgens Van Wijck vooral om betrokken aandacht. “Je luistervaardigheden ontwikkelen en heel bewust open vragen kunnen stellen. Als docent is het je vak om die leerlingen te helpen zichzelf te ontwikkelen. Het doel blijft natuurlijk om leerlingen met een diploma van school te laten gaan, maar ook dat ze hun eigen verantwoordelijkheid inzien bij dingen die ze thuis of in relaties tegenkomen. Coaching gaat uiteindelijk verder dan school, daar heb je je hele leven wat aan.” ■